

МОТИВИ

към проект на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 38 от 21.05.2020 г.
за изискванията към дейността на инвестиционните посредници

Причини, налагащи приемането:

I. Изисквания на Насоките за отчитане съгласно РЕПИ (ESMA74-362-2281)

Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на трансакции (Регламент (ЕС) № 648/2012) установява изисквания за клиринг и двустранно управление на риска за договорите за извънборсови деривати, изисквания за отчитане за договори за деривати и единни изисквания за изпълнението на дейностите на централните контрагенти и регистрите на трансакции. Регламентът се прилага за централните контрагенти и техните клирингови членове, финансовите контрагенти и регистрите на трансакции, както и за нефинансовите контрагенти и местата за търговия.

Делегиран регламент (ЕС) № 151/2013 на Комисията от 19 декември 2012 година за допълване на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на трансакции по отношение на регулаторните технически стандарти, определящи данните, които се публикуват и предоставят от регистрите на трансакции, и оперативните стандарти за обобщаване, сравняване и достъп до данните, изменен с Делегиран регламент (ЕС) № 2017/1800 на Комисията и Делегиран регламент (ЕС) № 2019/361 на Комисията, изменен с Делегиран регламент (ЕС) № 2022/1856 на Комисията, посочва регулаторните технически стандарти, определящи данните, които се публикуват и предоставят от регистрите на трансакции, и оперативните стандарти за обобщаване, сравняване и достъп до данните.

Делегиран регламент (ЕС) 2022/1855 на Комисията от 10 юни 2022 година за допълнение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета във връзка с регулаторните технически стандарти за определяне на минималните данни, отчитани пред регистрите на трансакции, и вида на използваните отчети (Делегиран регламент (ЕС) № 2022/1855) посочва регулаторните технически стандарти за определяне на минималните данни, отчитани пред регистрите на трансакции, и вида на използваните отчети.

Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1860 на Комисията от 10 юни 2022 година за определяне на технически стандарти за изпълнение за прилагането на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на стандартите, форматите, честотата, както и методите и механизмите за отчитане (Регламент за изпълнение (ЕС) № 2022/1860) посочва стандартите, форматите, честотата, както и методите и механизмите за отчитане и за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) № 1247/2012 на Комисията от 19 декември 2012 година за установяване на технически стандарти за изпълнение по отношение на формата и периодичността на отчетите за трансакциите, предавани на регистрите на трансакции съгласно Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на

транзакции. Това от своя страна въвежда нови формати, честота, както и методи и механизми за отчитане.

Делегиран регламент (ЕС) 2022/1858 на Комисията от 10 юни 2022 година за допълнение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на регулаторните технически стандарти за определяне на процедурите за съгласуване на данните между регистрите на транзакции и процедурите, прилагани от регистъра на транзакции при проверката на спазването на изискванията за отчетност от страна на отчитания се контрагент или подаващия отчета субект и при проверката на изчерпателността и верността на отчитаните данни (Делегиран регламент (ЕС) 2022/1858) определя процедурите за съгласуване на данните между регистрите на транзакции.

Делегиран регламент (ЕС) № 2022/1855, Регламент за изпълнение (ЕС) № 2022/1860 и Делегиран регламент (ЕС) 2022/1858 се прилагат от 29 април 2024 г.

Съгласно чл. 9, параграф 1д от Регламент (ЕС) № 648/2012 контрагентите и централните контрагенти е необходимо да подават отчетите правилно и без дублиране. Качеството на отчитаните от контрагентите данни е ключов аспект, за да се гарантира широка използваемост и качество на резултатите от анализа на данните.

Във връзка с правилата за отчитане съгласно Регламент (ЕС) № 648/2012, които са предвидени в посочените по-горе нормативни актове, са приети Насоките за отчитане съгласно РЕПИ (ESMA74-362-2281).

Насоките за отчитане съгласно РЕПИ (ESMA74-362-2281) имат за цел да предложат практически, ефикасни и ефективни надзорни практики и да осигурят общо, еднакво и последователно прилагане на нормативните изисквания в Европейския съюз. В този смисъл прилагането на насоките от Комисията за финансов надзор и спазването им от финансовите и нефинансовите контрагенти, по смисъла на Регламент (ЕС) № 648/2012, които са поднадзорни на Комисията за финансов надзор лица, ще окаже положителен ефект при осигуряването на непротиворечиво и еднакво прилагане на правилата за отчитане съгласно Регламент (ЕС) № 648/2012 на територията на Република България.

Член 9, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 648/2012 въвежда задължение за финансовите контрагенти, в това число инвестиционните посредници и централните контрагенти, да осигурят отчитането на данните в съответствие с чл. 9, параграфи 1а—1е от Регламент (ЕС) № 648/2012 за всеки сключен от тях договор за деривати, както и за всяка промяна или прекратяване на такъв договор, пред регистъра на транзакции. Данните следва да се отчитат не по-късно от първия работен ден след деня на сключването, промяната или прекратяването на договора.

Съгласно чл. 9, параграфи 1б и 1в от Регламент (ЕС) № 648/2012 управляващото дружество е отговорно за отчитането на данните по договорите за извънборсови деривати, по които съответното предприятие за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа е контрагент, както и за гарантирането на верността на отчитаните данни, а лицето, управляващо алтернативни инвестиционни фондове има задължение за отчитането на данните по договорите за извънборсови деривати, по които съответният алтернативен инвестиционен фонд е контрагент, както и за гарантирането на верността на отчитаните данни.

Съгласно чл. 9, параграф 1г от Регламент (ЕС) № 648/2012 полученото разрешение образуване, което отговаря за управлението и действия от името на непритежаваша правосубектност съгласно националното право институция за професионално пенсионно осигуряване, е задължено да отчита данните по договорите за извънборсови деривати, по които същата институция за професионално пенсионно осигуряване е контрагент, както и да гарантира верността на отчитаните данни.

По отношение на застрахователите и презастрахователите е приложим чл. 9, параграф 1д от Регламент (ЕС) № 648/2012, съгласно който контрагентите и централните контрагенти, от които се изисква да отчитат данните по договори за деривати, гарантират, че данните се отчитат вярно и без дублиране.

На основание чл. 13, ал. 1, т. 26 от Закона за Комисията за финансов надзор, Комисията взема решения за прилагането в надзорната си практика на препоръки и насоки на Европейския орган за ценни книжа и пазари, на Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване и Европейския банков орган, както и на предупреждения и препоръки на Европейския съвет за системен риск, които се публикуват на интернет страницата на Комисията за финансов надзор на български език, и приема наредби, издава указания и други актове за въвеждане на изисквания, критерии и условия, които произтичат от препоръките и насоките, приложими спрямо поднадзорните лица.

С решение № 102-Н от 22.02.2024 г. Комисията за финансов надзор обяви, че възнамерява да спазва в надзорната си практика Насоките за отчитане съгласно РЕПИ (ESMA74-362-2281), издадени от Европейския орган за ценни книжа и пазари, считано от 29.04.2024 г.

II. Изисквания на Насоките относно прехвърлянето на данни между регистрите на трансакции съгласно Регламента за европейската пазарна инфраструктура и Регламента относно СФЦК (ESMA74-362-2351)

Съгласно чл. 9, параграф 1д от Регламент (ЕС) № 648/2012 контрагентите и централните контрагенти следва да подават отчетите с данни за договорите за извънборсови деривати правилно и без дублиране. Съгласно чл. 78, параграф 9, буква „в“ от Регламент (ЕС) № 648/2012 регистрите на трансакции въвеждат политики за надлежното прехвърляне на данни към други регистри на трансакции, когато това бъде поискано от докладващите субекти или когато това е необходимо по други причини. Всеки регистър на трансакции, чиято регистрация бъде отменена, трябва да осигури, на основание чл. 79, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 648/2012, прехвърлянето на данни и пренасочването на отчетната информация към други регистри на трансакции. Съгласно чл. 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2015/2365 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година относно прозрачността при сделките за финансиране с ценни книжа и при повторното използване, и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (Регламент (ЕС) 2015/2365) контрагентите по сделките за финансиране с ценни книжа (СФЦК) докладват пред регистрите на трансакции информация за всяка сключена от тях СФЦК.

С Насоките относно прехвърлянето на данни между регистрите на трансакции съгласно Регламента за европейската пазарна инфраструктура и Регламента относно СФЦК (ESMA74-362-2351) се въвеждат някои нови задължения относно отчитането без

дублиране на данните относно деривати от страна на контрагенти и централните контрагенти, прехвърлянето на деривати между регистрите на трансакции по искане на контрагентите или субекта, докладващ от тяхно име, или в ситуацията, в която е оттеглена регистрацията на регистър на трансакции, попадаща в обхвата на чл. 79, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 648/2012, както и относно съхраняването на данни за деривати в съответствие с чл. 80, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 648/2012.

С Решение № 454-Н от 09.07.2024 г. Комисията за финансов надзор обяви, че възнамерява да спазва в надзорната си практика Насоките относно прехвърлянето на данни между регистрите на трансакции съгласно Регламента за европейската пазарна инфраструктура и Регламента относно СФЦК (ESMA74-362-2351), издадени от Европейския орган за ценни книжа и пазари, считано от 01.10.2024 г.

Във връзка с горепосоченото, се предлага да бъдат извършени изменения в подзаконовите нормативни актове, относими към дейността на поднадзорните на Комисията лица, а именно:

Наредба № 8 от 3.09.2020 г. за изискванията към дейността на централните депозитари на ценни книжа, централния регистър на ценни книжа и други лица, осъществяващи дейности, свързани със сетълмента на ценни книжа;

Наредба № 34 от 04.10.2006 г. за условията за сключване на сделки за намаляване на инвестиционния риск, свързан с активите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и фондовете за извършване на плащания и за изискванията и ограниченията към тези сделки;

Наредба № 38 от 21.05.2020 г. за изискванията към дейността на инвестиционните посредници;

Наредба № 44 от 20.10.2011 г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове, алтернативните инвестиционни фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове;

Наредба № 53 от 23.12.2016 г. за изискванията към отчетността, оценката на активите и пасивите и образуването на техническите резерви на застрахователите, презастрахователите и Гаранционния фонд.

Предлага се преходен период от един месец, считано от датата на влизане в сила на проекта на наредба, в който инвестиционните посредници, централните депозитари на ценни книжа, управляващите дружества и управляваните от тях колективни инвестиционни схеми, алтернативните инвестиционни фондове, лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове, застрахователите, презастрахователите и пенсионноосигурителните дружества, както и нефинансовите контрагенти по чл. 2, т. 9 от Регламент (ЕС) № 648/2012 и нефинансовите контрагенти по чл. 3, т. 4 от Регламент (ЕС) 2015/2365, които не са лица по чл. 1, ал. 2, т. 2 и 3 от Закона за Комисията за финансов надзор, да осигурят отчитането на данните в съответствие с изискванията, предложени в проекта на наредба.

Цели, които се поставят с приемането на наредбата:

Спазването изискванията на Насоките за отчитане съгласно РЕПИ (ESMA74-362-2281) ще осигури яснота при прилагането на посочените правила, като подпомагат хармонизацията и стандартизацията на отчитането съгласно Регламент (ЕС) № 648/2012, което от своя страна служи за гарантиране качеството на данните, необходими за ефективното наблюдение на системния риск. В тази връзка правилната подготовка на отчета с данни за позициите от регистър на трансакции е от съществено значение, за да се гарантира постигането на една от главните цели на Регламент (ЕС) № 648/2012 – мониторинга на системните рискове за финансовата стабилност. В допълнение спазването изискванията на Насоките за отчитане съгласно РЕПИ (ESMA74-362-2281) ще осигури яснота по отношение и на други аспекти, сред които подлежащи на отчитане продукти, делегиране на отчитане и разпределяне на отговорност за отчитане, логика на отчитане и специфики на отчитане на различни видове деривати, съставяне на отчета с данни за позициите и съгласуване на дериватите от регистрите на трансакции и други. Спазването изискванията на Насоките за отчитане съгласно РЕПИ (ESMA74-362-2281) ще допринесе съществена полза на субектите, които попадат в приложното им поле, без да възниква допълнителна административна тежест и/или необходимост от допълнителни ресурси за спазването им и ще улесни надзорната практика на Комисията.

Със спазването на изискванията на Насоките относно прехвърлянето на данни между регистрите на трансакции съгласно Регламента за европейската пазарна инфраструктура и Регламента относно СФЦК (ESMA74-362-2351) се очаква да осигури премахване на пречките пред преносимостта от конкурентен регистър на трансакции и създаване на гаранции за участниците, позволяващи им да се възползват пълноценно от средата с множество регистри на трансакции. В допълнение спазването на изискванията на Насоките относно прехвърлянето на данни между регистрите на трансакции съгласно Регламента за европейската пазарна инфраструктура и Регламента относно СФЦК (ESMA74-362-2351) ще гарантира качеството на данните, които са достъпни за органите, определени в чл. 81, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 648/2012, включително извършеното от регистър на трансакции агрегиране, дори когато участникът промени регистъра на трансакции, пред когото се отчита, както и независимо от причината за тази промяна. Спазването изискванията на Насоките относно прехвърлянето на данни между регистрите на трансакции съгласно Регламента за европейската пазарна инфраструктура и Регламента относно СФЦК (ESMA74-362-2351) ще осигури последователен, уеднаквен и хармонизиран начин за прехвърляне на данни от един регистър на трансакции до друг, както и поддържане на непрекъснатостта на отчитането и съгласуването във всички случаи, включително при отмяната на регистрацията на регистър на трансакции.

Други изменения:

С проекта на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 38 от 21.05.2020 г. за изискванията към дейността на инвестиционните посредници са предвидени и изменения и допълнения в Наредба № 2 от 9.11.2021 г. за първоначално и последващо разкриване на информация при публично предлагане на ценни книжа и допускане на ценни книжа до търговия на регулиран пазар. Предложената промяна в чл. 20, ал. 3 от наредбата

е с правно-технически характер с цел отстраняване на констатирани проблеми при прилагането на посочената наредба в надзорната практика.

Очаквани резултати от прилагането:

Предложените изменения и допълнения в посочените по-горе подзаконовни нормативни актове, ще постигнат подобрена хармонизация и стандартизация на отчитането, както и намаляване на разходите по цялата верига на отчитане, т.е. както извършваните от контрагентите, които отчитат данните и от регистрите на трансакции, които въвеждат процедурите за проверка на верността и пълнотата на данните, така и от органите, определени в чл. 81, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 648/2012, които използват данните за надзорни и регулаторни цели.

Прилагането на изискванията на Насоките за отчитане съгласно РЕПИ (ESMA74-362-2281) и Насоките относно прехвърлянето на данни между регистрите на трансакции съгласно Регламента за европейската пазарна инфраструктура и Регламента относно СФЦК (ESMA74-362-2351) ще допринесе съществена полза за субектите, които попадат в приложното им поле, без да възниква допълнителна административна тежест и/или необходимост от допълнителни ресурси за спазването им, както и ще улесни надзорната практика на Комисията за финансов надзор.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Прилагането на проекта на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 38 не е свързано с допълнителни разходи за заинтересованите лица.

Предлаганият проект на наредба няма пряко отражение върху бюджета на Комисията за финансов надзор и не е необходимо осигуряване на допълнителни разходи/трансфери/други плащания.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Проектът на наредба е в съответствие с правото на Европейския съюз и не съдържа разпоредби, които транспонират изисквания на правото на Европейския съюз, поради което не е приложена справка за съответствието.

На основание чл. 6 от Правилата за нормативна дейност на Комисията за финансов надзор проектът на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 38 от 21.05.2020 г. за изискванията към дейността на инвестиционните посредници, заедно с мотивите към него, се публикува на интернет страницата на Комисията за финансов надзор, като срокът за предложения и становища по проекта на наредба, публикуван за обществени консултации, е 30-дневен.